موج‌سواری برای پروژه‌ای بزرگ‌تر

می‌خواهند فوت دختر ۲۲ساله را بزرگ‌نمایی کنند و به مسئله ابعاد حقوق بشری بدهند

۱۰

بازار جدید اقتصاد دیجیتال در متاورس

کاربران می‌توانند با بهره‌گیری از واقعیت مجازی و واقعیت افزوده، تبلیغات خود جذاب کنند

۱۱

امین‌آباد؛ قدیمی و در حاشیه

محله امین‌آباد شهرری با مشکلات گوناگونی از ساخت‌وساز تا کمبود امکانات شهری درگیر است

۱۲

دوشنبه ۲۸ شهریور ۱۴۰۱ ■ ۲۲ صفر ۱۴۴۴ ■ سال سی‌ام ■ شماره ۸۵۹۵

همشهری جامعه

عکس: همشهری/ منا عادل

مسابقه با رقیب خیالی

گزارش همشهری از علاقه والدین به تحصیل زودهنگام کودکان و درج تاریخ تولد جعلی در شناسنامه‌ها

گزارش

مرضیه موسوی
روزنامه‌نگار

تاریخ تولدهای جعلی، از ابتدای رسمی شدن سجل احوال باب بوده و همچنان هم طرفداران خاص خود را دارد. حتما شنیده‌اید که در گذشته‌ای نه چندان دور رسم بود که شناسنامه‌های دختران را چندسالی زودتر از سال دقیق تولدشان می‌گرفتند تا آنها را زودتر راهی خانه‌بخت کنند و شناسنامه‌های پسرها برای اینکه دیرتر به سربازی اعزام شوند، چند سال دیرتر تاریخ تولدشان را اعلام می‌کردند. دهه‌های گذشته تاریخ تولدهای جعلی کارکردهای دیگری هم پیدا کرده و یکی از مهم‌ترین این کارکردها، تغییر ماه تولد است؛ برای اینکه کودکان اصطلاحا «نیمه اولی» به‌حساب بیایند و قبل از ۷ سالگی راهی مدرسه شوند. نگاهی به میانگین تولدهای ثبت شده در تابستان و پاییز هر سال و کاهش همیشگی تولدهای ثبت شده در اداره ثبت احوال در مهرماه، گواهی برای این میل والدین به بزرگ شدن هرچه زودتر کودکانشان است.

نیمه اولی یا نیمه دومی بودن به‌خودی خود نه مزیت به شمار می‌رود و نه نقصان. با این حال این مرزبندی قانون ثبت‌نام در کلاس اول خیلی زود به زندگی خانواده‌های ایرانی هم سرایت کرده و باعث خرده‌جرائمی در بین والدین شده است؛ ثبت تاریخ جعلی برای تولد فرزندان صرفا برای اینکه آنها را به یک سمت از این مرز فرضی هل دهند. آنچه نیاز به آسیب‌شناسی دارد، چرایی عجله والدین برای بزرگ شدن هرچه زودتر فرزندانشان و وارد کردن آنها در مسیر رقابتی سمی است، اما اغلب والدین از مشکلاتی که این دستکاری تاریخی می‌تواند برای فرزندانشان ایجاد کند، بی‌خبر هستند.

آرام آزادپور، مشاور خانواده و کودک، معلم و مدرس آموزش و پرورش است. او که تجربه سال‌ها تدریس به‌عنوان معلم ابتدایی را در کارنامه خود دارد از تجربه‌اش در زمینه آموزش‌پذیری کودکان در سنین مختلف می‌گوید: «پژوهش‌های مختلفی در زمینه میزان آموزش‌پذیری کودکان در سنین مختلف انجام شده است. طبق همین مطالعات، احتمال مردودی دانش‌آموزانی که زودتر از سن عادی وارد مدرسه می‌شوند ۳برابر بیشتر از سایر دانش‌آموزان است. همچنین از میان کودکانی که به‌صورت جهشی برخی از پایه‌ها را طی می‌کنند، تعداد معدودی واقعا نخبه هستند و توانایی گذراندن آموزش‌های فشرده و زودهنگام را دارند و بقیه دانش‌آموزان معمولا با مشکلات مختلفی در این راه مواجه می‌شوند. حتی در زمینه دانش‌آموزانی که واقعا نخبه هستند هم به‌عنوان یک مشاور کودک و یک معلم، چنین چیزی را توصیه نمی‌کنم. سؤالم از والدین این است که برای چه کاری آنقدر عجله و شتاب دارید که می‌خواهید فرزندتان یک سال زودتر از دوران تحصیل در مدرسه فارغ شود؟»

آسیب‌شناسی تحصیل زودهنگام

اما درمورد دانش‌آموزانی که متولد پاییز هستند، والدینشان تاریخ تولد شناسنامه‌ای آنها را ۳،۲ ماه زودتر ثبت می‌کنند و درواقع با کودکانی همکلاس می‌شوند که بین ۳ تا ۹ماه از آنها بزرگ‌تر هستند. آزادپور می‌گوید: «شاید ۳ یا ۴ماه اختلاف سنی در بین کودکان، به‌نظر والدین چندان مهم نباشد، اما باید توجه کنیم که این چند ماه در مقایسه با سن ۶ساله آنها، بخش قابل توجهی از عمرشان را تشکیل می‌دهد. حتی اگر رشد جسمی این کودکان خوب به‌نظر برسد، باید به رشد عاطفی و روانی آنها هم توجه کرد. این کودکان ۳ تا ۹ماه، تجربه زیسته کمتری نسبت به سایر همکلاسی‌های خود دارند و برای یادگیری آنچه دیگران می‌آموزند، باید انرژی بیشتری بگذارند و تلاش بیشتری کنند.»

با وجود این دنیای رقابت خالی از معنایی که در اغلب اقشار جامعه به چشم می‌خورد، والدین را به سمت و سوی وارد کردن فشار مضاعف به کودکان برای طی کردن هرچه زودتر پایه‌های تحصیلی سوق می‌دهد. نکته مهم دیگری که این روانشناس و مشاور کودک و خانواده به آن اشاره می‌کند، عدم‌برقراری ارتباط بین کودکانی است که با وجود رده‌های سنی متفاوت، با هم در یک کلاس درس می‌خوانند. آزادپور می‌گوید: «انزوا، عدم‌برقراری رابطه دوستی و عدم‌احساس پذیرش از طرف دیگر دانش‌آموزان، ازجمله مشکلاتی است که معمولا در این شرایط در کلاس‌های درس با آن روبه‌رو هستیم. این مشکلات در سنین بلوغ و آغاز نوجوانی خود را بیش از پیش نشان می‌دهد. دانش‌آموزی را تصور کنید که در کلاس درسی می‌نشیند که ۶۰ تا ۷۰درصد دانش‌آموزان آن یا بالغ شده‌اند یا در شرف آن هستند، اما این دانش‌آموز هنوز تا رسیدن به این مرحله از رشد فاصله زیادی دارد؛ این کودکان چطور می‌توانند درکی از دنیای هم داشته باشند؟ چطور می‌توانند با هم دوست شوند و همدیگر را بپذیرند؟ اینها ازجمله آسیب‌هایی است که معمولا دانش‌آموزانی که زودتر از معمول تحصیل را شروع کرده‌اند، حتی اگر تاریخ تولد شناسنامه‌ای‌شان نشان دهد که همسن و سال هستند، نمی‌توان اختلاف در رشد آنها را نادیده گرفت.»

اضطراب بی‌استعدادی!

مشاوران و روانشناسان حوزه کودکان هم حفظ طمانینه برای رشد و یادگیری کودکان را توصیه می‌کنند. نسترن امینی، مشاور و روانشناس کودک درباره تصور نادرست اغلب والدین از توانایی‌های فرزندانشان می‌گوید: «تحقیقات نشان داده میانگین ضریب هوشی ایرانی‌ها بین ۸۵ تا ۸۷ است. با این حال شما به هر والدینی در اطراف خود نگاه کنید معتقد است فرزندش بسیار باهوش است و بیشتر از سن خود می‌فهمد! درحالی که لزوما اینطور نیست. والدین به‌دلیل احساسات پرشوری که نسبت به فرزندان خود دارند، کارهای معمولی فرزندانشان را به‌مثابه یک کشف بزرگ از طرف آنها می‌دانند و آن را پای نخبه بودن فرزندانشان می‌گذارند. از طرفی فرهنگ اجتماعی ما معمولی بودن را نمی‌پسندد و همین مسئله باعث بروز حساسیت‌های بیشتری در والدین می‌شود. فشارهای روانی و استرس این عرف جاافتاده در جامعه بیش از هر چیزی کودکان را تحت فشار قرار می‌دهد و احساس رضایت و شادکامی آنها از زندگی را متاثر می‌کند.»

او توصیه مهمی برای والدین دارد: «والدین به‌تنهایی نباید برای تحصیل زودهنگام فرزندشان تصمیم بگیرند. درواقع همانطور که گفتم آنها صلاحیت تشخیص این توانایی را در کودک خود ندارند. برای این کار لازم است از متخصصان این حوزه راهنمایی بگیرند. باید هدف خود را از تحصیل زودهنگام کودک مشخص کنند و نسبت به عواقب احتمالی آن آگاهی کامل داشته باشند. از طرفی باید بتوانند بخشی از آنچه این تحصیل زودهنگام از کودکان می‌گیرد را برای او جبران کنند؛ مثل وقت کافی برای بازی و پیدا کردن دوستانی هم‌سن و هم‌رده با کودکشان.»

فرصت شاد زیستن

معلم‌های باتجربه مقاطع ابتدایی که در حوزه مشاوره و روانشناسی هم متخصص باشند، راهنما و مشاوری مناسب در این‌باره محسوب می‌شوند. امیری می‌گوید: «معلمی که در حوزه شناخت توانایی‌های کودکان مهارت دارد، می‌تواند به والدین در این زمینه کمک کند؛ چراکه این فرد، کودک را به‌صورت خاص و تنها نمی‌بیند. او حداقل در یک سال تحصیلی با ۳۰ تا ۴۰ دانش‌آموز دیگر هم آشناست و می‌تواند مهارت‌های این کودکان را نسبت به یکدیگر بسنجد؛ مثلا می‌تواند استعداد دانش‌آموزان را در زمینه ریاضی، هنر، حفظ کردن اشعار و... با هم مقایسه کند. پس جامعه آماری بزرگ‌ترین نسبت را با والدین دارد. برای تکمیل مشاوره‌ها هم می‌توان سراغ روانشناسان کودک رفت تا توانایی‌ها و ظرفیت‌های روحی و روانی کودک را مورد سنجش قرار داد.»

به‌گفته او با وجود طی کردن همه این مراحل، باز هم تحصیل زودهنگام کودکان می‌تواند اقدامی پرریسک باشد. این روانشناس کودکان می‌گوید: «بیشتر والدینی که روحیه شتاب‌دهندگی در تربیت فرزندشان دارند، افرادی کمالگرا هستند. پذیرش این افراد، مشروط است و تنها زمانی کودک را می‌پذیرند که موفقیتی به‌دست بیاورد. چنین شرایطی، احتمال اینکه باعث کمالگرا شدن فرزندشان شود، بسیار زیاد است. اینکه والدین و فرزندان دائم به‌دنبال برنده شدن هستند و احساس می‌کنند در دنیای رقابتی زندگی می‌کنند، فرصت شاد زیستن را از آنها و کودکشان می‌گیرد. از طرف دیگر باعث دور شدن از دیگران می‌شود و این افراد زندگی رضایتمندانه‌ای نخواهند داشت. این تصمیم ممکن است اثراتی روی کودکان و آینده آنها بگذارد که برای جبران آن، ساعت‌ها و سال‌ها نیاز به روان‌درمانی و روان‌پزشکی داشته باشند، اما به‌دلیل فراگیر بودن نسبی در جامعه، برای بسیاری از مردم موضوعی عادی است.»

سوءاستفاده از اشتیاق والدین

شوق والدین برای شنیدن از استعدادهای فرزندانشان، باعث شده تا بازار برخی مشاوره‌های دم‌دستی با موضوعاتی مثل «استعدادیابی»، «تست آی کیو» «تست مهارت‌سنجی کودکان» و... به‌خصوص در فضای آنلاین داغ باشد و گاهی حتی هزینه‌های عجیب و غریبی برای نیم‌ساعت مشاوره از والدین دریافت شود. همچنین کودکان در معرض پرسش‌ها و سنجش‌هایی مداوم و همیشگی قرار بگیرند. امینی درباره این تست‌ها و مشاوره‌ها می‌گوید: «تست‌های سنجش هوش زیادی در جهان تعریف شده که بسیاری از آنها از اعتبار لازم برخوردار نیستند. از طرفی لزومی به تکرار همیشگی آنها و قرار دادن کودکان در معرض چنین آزمون‌هایی وجود ندارد.» او به مهارت آزمون گیرنده در کنار دقیق بودن تست‌ها اشاره می‌کند و می‌گوید: «عوامل زیادی در تعیین دقیق و درست بودن تست‌های استعدادیابی مؤثر هستند. یکی از مهم‌ترین این عوامل، میزان مهارت فردی است که تست می‌گیرد. دقت آزمون هم مهم است. بر همین اساس یکی از دقیق‌ترین آزمون‌های هوش، تست استنفورد-بینه است.» به گفته این روانشناس کودکان، مهارت‌یابی برای کودکان پدیده‌ای قابل رد نیست، اما سوءاستفاده‌های مختلف و زیادی از این مسئله می‌شود و والدین باید قبل از قرار دادن کودکان در معرض این آزمون‌ها و تست‌ها، از مورد اطمینان بودن آنها آگاهی داشته باشند. امیری می‌گوید: «هدایت کودک به سمت توانایی‌ها و استعدادهایی که دارد، اتفاق بدی نیست. این موضوع از هدر رفتن وقت و انرژی و هزینه‌های مختلف جلوگیری می‌کند، اما باید در شرایط مناسب خود انجام شود تا کودکان را وارد رقابت‌های بی‌دلیل نکند.»

نکته

قله نمودار تولدهای ثبت‌شده هر سال در شهریورماه

نمودار تولدهایی که هر سال در ثبت احوال به ثبت می‌رسد، نشان از شتاب هزاران والدین برای ورود زودهنگام فرزندانشان به مدرسه دارد. به‌طور دقیق‌تر در سال ۱۴۰۰ تولدهای ثبت‌شده در شهریورماه، ۱۴هزار نفر بیشتر از پرتولدترین ماه همان سال یعنی آبان‌ماه است و این یعنی اگر سقف تولدهای واقعی در سال ۱۴۰۰ را ۹۸هزار تولد در هر ماه درنظر بگیریم، شهریورماه ناگهان ۱۱۲هزار تولد به ثبت رسیده است که با این عدد اختلاف چشمگیری دارد. از طرفی میانگین تولد ماهانه در سال ۱۴۰۰ عددی حدود ۹۲هزار و ۵۰۰ تولد است که با تولدهای به ثبت رسیده در شهریورماه همین سال، ۲۰هزار تولد اختلاف دارد.

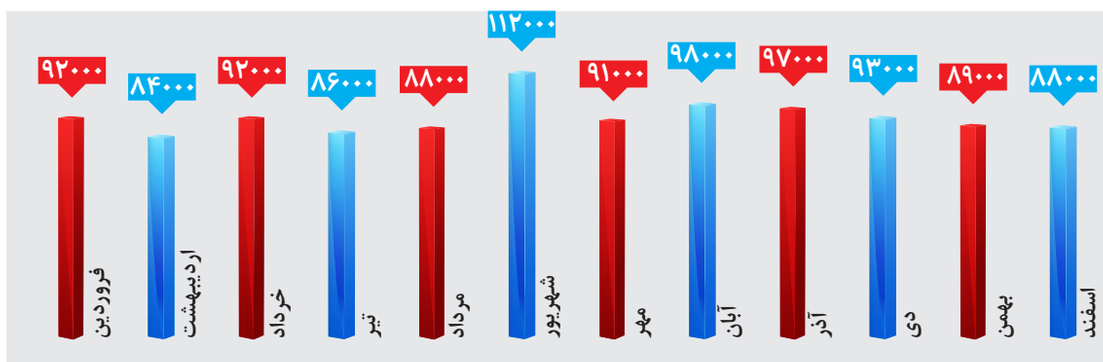

منبع آمار: سایت سازمان ثبت احوال کشور

خلاصه گزارش

احتمال مردودی دانش‌آموزانی که زودتر از سن عادی وارد مدرسه می‌شوند ۳ برابر بیشتر از سایر دانش‌آموزان است. همچنین از میان کودکانی که به‌صورت جهشی از پایه‌ها را طی می‌کنند، تعداد معدودی واقعا نخبه هستند و توانایی گذراندن آموزش‌های فشرده و زودهنگام را دارند و بقیه دانش‌آموزان معمولا با مشکلات مختلفی در این راه مواجه می‌شوند

شاید ۳ یا ۴ ماه اختلاف سنی در بین کودکان به‌نظر والدین چندان مهم نباشد. اما باید توجه کنیم که این چند ماه در مقایسه با سن ۶ساله آنها، بخش قابل توجهی از عمرشان را تشکیل می‌دهد. حتی اگر رشد جسمی این کودکان خوب به‌نظر برسد، باید به رشد عاطفی و روانی آنها هم توجه کرد. این کودکان ۳ تا ۹ماه، تجربه زیسته کمتری نسبت به سایر همکلاسی‌های خود دارند و برای یادگیری آنچه دیگران می‌آموزند، باید انرژی بیشتری بگذارند و تلاش بیشتری کنند

انزوا، عدم‌برقراری رابطه دوستی، عدم‌احساس پذیرش از طرف دیگر دانش‌آموزان، ازجمله مشکلاتی است که معمولا در این شرایط در کلاس‌های درس با آن روبه‌رو هستیم. این مشکلات در سنین بلوغ و آغاز نوجوانی خود را بیش از پیش نشان می‌دهد

تحقیقات نشان داده میانگین ضریب هوشی ایرانی‌ها بین ۸۵ تا ۸۷ است. با این حال شما به هر والدینی در اطراف خود نگاه کنید معتقد است فرزندش بسیار باهوش است و بیشتر از سن خود می‌فهمد! درحالی که لزوما اینطور نیست

والدین به‌تنهایی نباید برای تحصیل زودهنگام فرزندشان تصمیم بگیرند. درواقع همانطور که گفتم آنها صلاحیت تشخیص این توانایی را در کودک خود ندارند. برای این کار لازم است از متخصصان این حوزه راهنمایی بگیرند. باید هدف خود را از تحصیل زودهنگام کودک مشخص کنند و نسبت به عواقب احتمالی آن آگاهی کامل داشته باشند

بیشتر والدینی که روحیه شتاب‌دهندگی در تربیت فرزند دارند، افرادی کمالگرا هستند. پذیرش این افراد مشروط است و تنها زمانی کودک را می‌پذیرند که موفقیتی به‌دست بیاورد. چنین شرایطی، احتمال اینکه باعث کمالگرا شدن فرزندشان شود بسیار زیاد است

خبر

کاهش سرانه درمان بازنشستگی بیمه‌شدگان تامین اجتماعی

سرپرست اداره کل مستمری‌های سازمان تأمین اجتماعی گفت: در دوران بازنشستگی بیمه‌شدگان سازمان، سرانه درمان از ۹درصد دریافتی زمان اشتغال، به ۲درصد مستمری کاهش پیدا می‌کند.

کسر ۲درصد از حقوق ماهانه بازنشستگان و مستمری‌بگیران تأمین‌اجتماعی، برای استفاده آنان و افراد تحت تکفل ایشان از خدمات درمانی این سازمان، براساس ماده ۸۹ قانون تأمین‌اجتماعی انجام می‌شود و قانون تأمین‌اجتماعی به‌منظور مساعدت به بازنشستگان، سرانه درمان را که در دوران اشتغال و برای شاغلان بیمه‌پرداز ۹درصد است، در دوران بازنشستگی به ۲ درصد تقلیل داده است. مجتبی طهماسبی آشتیانی، سرپرست اداره کل مستمری‌های سازمان تأمین‌اجتماعی در این مورد گفت: «طبق ماده (۸۹) قانون تأمین‌اجتماعی، افرادی که به موجب این قانون، بازنشسته یا از کار افتاده شده یا می‌شوند، افراد بلافصل خانواده آنها و همچنین افرادی که مستمری بازماندگان دریافت می‌نمایند، با پرداخت ۲درصد از مستمری دریافتی از خدمات درمانی برخوردار خواهند شد و مابه‌التفاوت مبالغ پرداختی مستمری‌بگیران به موجب این قانون تا هزینه‌های واقعی درمان، از طرف سازمان تأمین‌اجتماعی پرداخت می‌شود.» او افزود: «کسر این مبلغ همانگونه که گفته شد بابت استفاده بازنشستگان و افراد تحت تکفل آنان از خدمات درمانی تأمین‌اجتماعی است و ارتباطی به هزینه صدور دفترچه‌های کاغذی ندارد. برخی از بازنشستگان و مستمری‌بگیران با این تصور که کسر ۲درصد سرانه درمان، تنها هزینه چاپ دفترچه‌های کاغذی است، در پی استقرار سامانه نسخه الکترونیک و حذف دفترچه‌های کاغذی درمان، تصور می‌کردند که کسر این مبلغ باید متوقف شود، درحالی که سرانه درمان ارتباطی به چاپ دفاتر فیزیکی درمان ندارد و براساس نص صریح قانون تأمین‌اجتماعی از حقوق بازنشستگان کسر و صرف هزینه‌های درمانی این عزیزان می‌شود.» همچنین لازم به ذکر است به موجب بند ۴ ماده ۱۳ لایحه قانونی راجع به بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۸/۳ مجلس شورای اسلامی، وصول حق بیمه درمان از صاحبان حرف و مشاغل آزاد در قالب سرانه درمان مصوب هیأت وزیران صورت می‌پذیرد. لذا درخصوص گروهی از مستمری‌بگیران که سوابق بیمه‌پردازی آنان در قالب حرف و مشاغل آزاد بوده است، در دوران بازنشستگی هزینه درمان آنان برمبنای سرانه درمان مصوب هیأت‌وزیران محاسبه و از مستمری پرداختی کسر می‌شود. /مهر

فعال‌کردن ظرفیت‌های علمی و فکری زنان شاغل

در جلسه مشورتی رئیس سازمان داوطلبان و مشاور امور زنان و خانواده جمعیت هلال‌احمر بر ضرورت فعال کردن ظرفیت‌های علمی و فکری بانوان شاغل جمعیت هلال‌احمر و نیز اجرای پروژه‌های توانمندسازی بانوان با حمایت نیکوکاران و تشکل‌های مردم‌نهاد تأکید شد.

منصوره کرمی، مشاور امور زنان و خانواده جمعیت هلال‌احمر، هدف نهایی برنامه‌ها و طرح‌های حوزه متبوعش را توانمندسازی بانوان شاغل جمعیت هلال‌احمر از طریق افزایش آگاهی و مهارت دانست. او با اشاره به نقش محوری بانوان در خانواده و مجریان تغییر الگوهای فرهنگی، ایجاد تعادل بین نقش‌های خانه واداری را در بانوان جمعیت هلال‌احمر، لازمه داشتن مهارت عنوان کرد و گفت: «ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی به بانوان و اعضای خانواده آنها مسیر توانمندسازی آنها را هموارتر می‌کند.»

کرمی آموزش مهارت‌های زندگی، سبک فرزندپروری، آگاه‌سازی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، فضای مجازی، اعتیاد، تحکیم بنیان خانواده، خودمراقبتی و مشاوره‌های شغلی را ازجمله مباحث مهم در جلسه‌های مشاوره و راهنمایی حوزه متبوعش برشمرد.

رئیس سازمان داوطلبان جمعیت هلال‌احمر نیز با اشاره به عملکرد مطلوب بانوان شاغل سازمان داوطلبان در مواقع عادی و شرایط حادثه، موفقیت‌های برنامه‌ها و پروژه‌های داوطلبی در سراسر کشور را مرهون مشارکت آنها دانست.

وحید سلیمی گفت: «ظرفیت خوبی از مشارکت بانوان داوطلب در جمعیت هلال‌احمر وجود دارد که مددکاری اجتماعی به‌خصوص در مناطق محروم و کم برخوردار و نیز مواقع بحرانی و ارائه خدمات حمایتی و فرهنگی برای اشاعه و ترویج فعالیت‌های داوطلبانه در جامعه ازجمله آنهاست.» او گفت: «پروژه‌های توانمندسازی زنان منجر به توسعه پایدار می‌شوند پس باید جای ویژه در سبد حمایت نیکوکاران داشته باشند.» رئیس سازمان داوطلبان جمعیت هلال‌احمر تصریح کرد: «از همین رو مجموعه‌ای از سمن‌های فعال در حوزه زنان را شناسایی و اعتبارسنجی کردیم که هم‌اکنون طرح‌های متعددی در ارتباط با توانمندسازی بانوان در حال اجراست اما برای کیفیت‌بخشی و اجرای مناسب آنها نیازمند یک بازنگری و به‌روزآوری با توجه به ویژگی‌های فرهنگی، منطقه‌ای و آمایش سرزمینی هستیم.»